

ANALIZA STATISTICĂ A DATELOR CLINICE PRIVIND PATOLOGIA LEGATĂ DE CONSUMUL DE ALCOOL – NOTA II

Statistical analysis of the clinical data on alcohol-related pathology – note II

Drd. Costin Sorin Alexe¹, Conf. Dr. Nicoleta Dimcevic-Poesina²

¹CMI Alexe, Giurgiu

²Facultatea de Farmacie, Universitatea de Medicină și Farmacie „Carol Davila”, București

REZUMAT

Acest articol prezintă consumul problematic de alcool dintr-o circumscripție medicală din Giurgiu și comparația cu alte teritorii ale României și cu alte zone de pe mapamond. Analiza statistică efectuată pune în evidență asemănările cu studiile efectuate asupra acestui subiect în lucrările de specialitate, dar și deosebirile față de acestea. De asemenea, este subliniată legătura dintre consumul de alcool și patologia somatică și psihică prezentă la pacienții investigați.

Cuvinte cheie: analiză statistică, consum problematic de alcool, patologie somatică legată de consumul de alcool, patologie psihică legată de consumul de alcool, comparații statistice locale și mondiale asupra alcoolului, circumscripție medicală din Giurgiu

ABSTRACT

This article presents problematic alcohol consumption in a medical district of Giurgiu and comparison with other areas of Romania and other parts of the world. Statistical analysis performed reveals similarities with studies on this subject in the literature, and as well as differences. It also highlighted the link between alcohol and somatic and mental pathology present in investigated patients.

Keywords: statistical analysis, problematic alcohol consumption, somatic pathology related to alcohol consumption, mental pathology related to alcohol consumption, local and worldwide statistical comparisons on alcohol, medical district of Giurgiu

În numărul precedent au fost publicate noțiunile introductive ale studiului clinic efectuat în perioada 2011-2012, într-o circumscripție medicală din Giurgiu, asupra consumului și dependenței de alcool. În continuare este prezentată partea practică a studiului legat de experiența medicului de familie.

În cadrul studiului au fost puse 100 de întrebări de investigație psihiatrică, dintre care referitoare la consumul de alcool au fost:

1. Consumați băuturi alcoolice?
2. Ce fel de băuturi? Țuică, vin, bere?
3. Cât beți din fiecare?

La aceste întrebări s-au primit răspunsuri care sunt descrise de figurile următoare.

Astfel, din 322 de pacienți, un număr de 89 de bărbați (68,46%) și un număr de 57 de femei (29,69%) consumă băuturi alcoolice (Fig. 1).

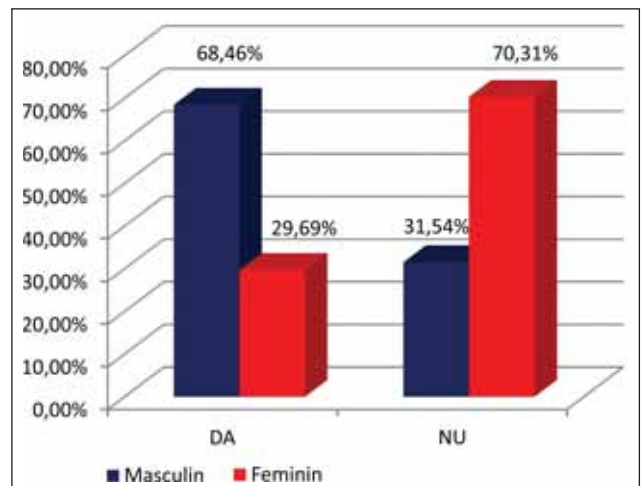

FIGURA 1. Consumul de băuturi alcoolice – masculin și feminin – în procente

Autor corespondent:

Drd. Costin Sorin Alexe, specialitatea Medicina Familiei, CMI, Șos. Alexandriei nr. 7-9, Giurgiu, jud. Giurgiu

E-mail: cmialexe@yahoo.com

Din 322 de pacienți, un număr de 46 de bărbați (35,38%) și un număr de 19 de femei (9,90%) consumă vin (Fig. 2).

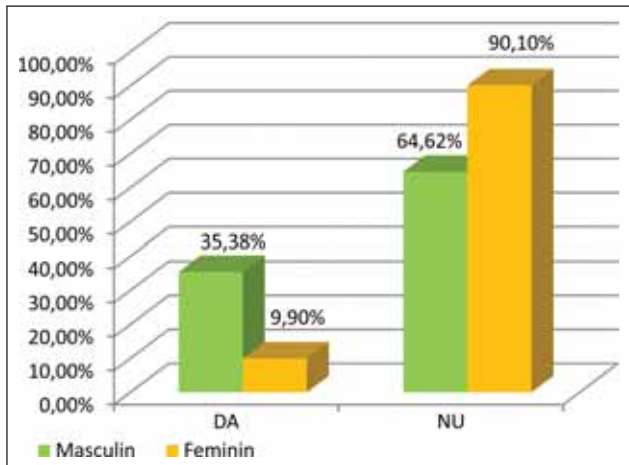

FIGURA 2. Consumul de vin – masculin și feminin – în procente

Cantitatea de vin consumată de cei 322 de pacienți este dată în Fig. 3.

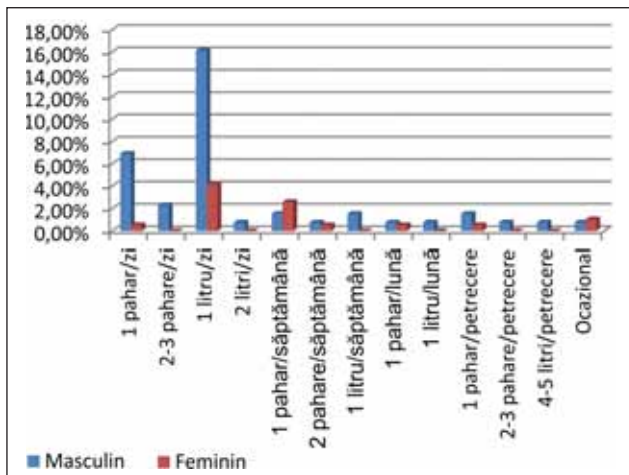

FIGURA 3. Cantitatea de vin consumată – masculin și feminin – în procente

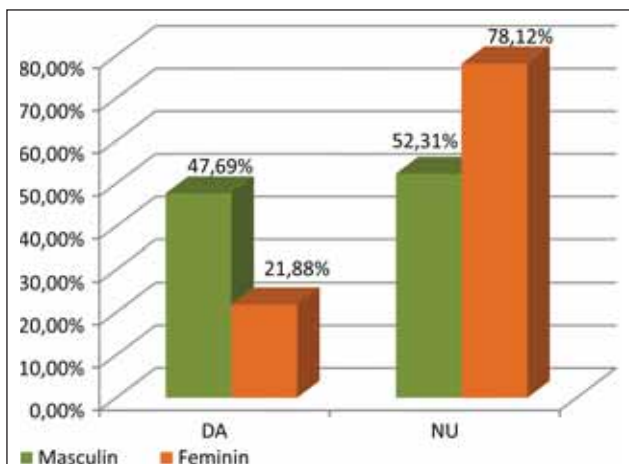

FIGURA 4. Consumul de bere – masculin și feminin – în procente

Din 322 de pacienți, un număr de 62 de bărbați (47,69%) și un număr de 42 de femei (21,88%) consumă bere (Fig. 4).

Cantitatea de bere consumată de cei 322 de pacienți este dată în figura nr. 5.

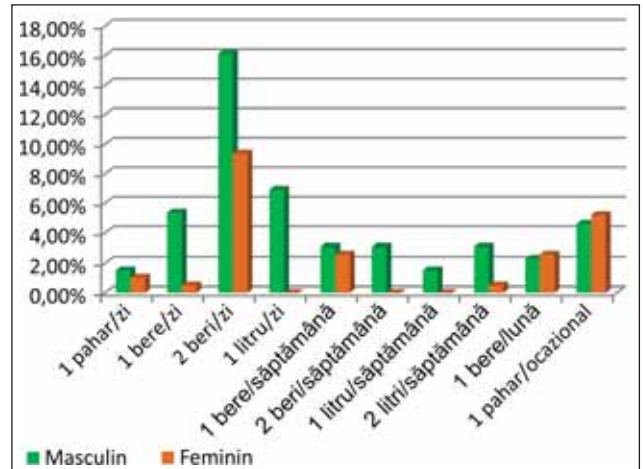

FIGURA 5. Cantitatea de bere consumată – masculin și feminin – în procente

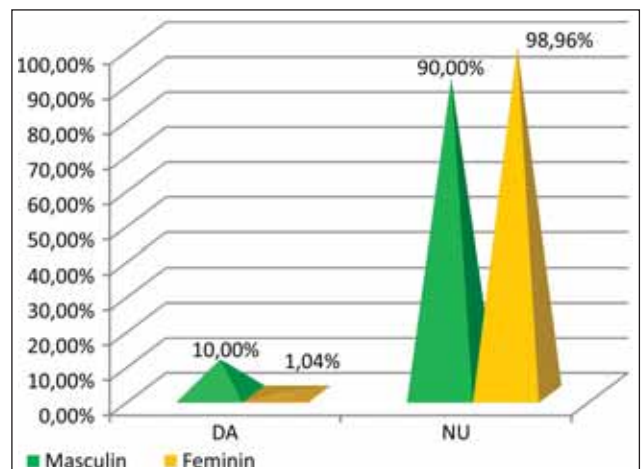

FIGURA 6. Consumul de țuică – masculin și feminin – în procente

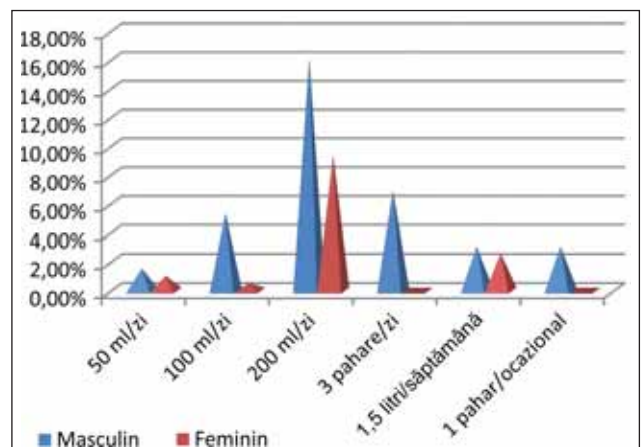

FIGURA 7. Cantitatea de țuică – masculin și feminin – în procente

Din 322 de pacienți, un număr de 13 bărbați (10%) și un număr de 2 de femei (1,04%) consumă țuică (Fig. 6).

Cantitatea de țuică pe care au consumat-o de cei 322 de pacienți este dată în Fig. 7.

Dintre consumatorii de alcool, unii au consumat un singur fel de băutură, iar alții au consumat alcool sub formă combinată. Dintre aceștia unii au avut, în afară de alcool, și alte dependențe (de tutun, cafea și cola, și rar de medicamente sau droguri). Aceste dependențe vor fi prezentate într-un alt articol.

Consumul mediu anual individual de alcool pur în grupul studiat este de 1,18 kg bere/an, de 0,70 kg țuică/an și de 3,38 kg vin/an.

Din cei 322 de pacienți, considerând separat consumul de vin, bere și țuică, un număr de 174 de persoane consumă alcool (65 de persoane consumă vin, 104 persoane consumă bere, 13 persoane consumă țuică). Dar băuturile alcoolice nu sunt consumate numai separat, ci, mai ales, sunt combinate de către pacienți în diverse feluri, astfel încât doar 146 de pacienți sunt consumatori de băuturi alcoolice.

Cantitatea totală de alcool pur consumată de cei 322 de pacienți este de 1.698,15 kg/an, ceea ce înseamnă, **în medie, 5,27 kg/an/persoană**. Dar 176 de pacienți nu consumă alcool, în concluzie, în medie cei 146 de pacienți care consumă alcool au un **consum mediu de 11,63 kg/an**.

Consumul patologic de alcool începe atunci când limita de măsură de două unități de alcool/zi, consumată zilnic și fără întrerupere, este depășită. A fost analizat numai grupul pacienților care au consumat la limită două unități de alcool/zi și peste această cantitate.

Consumul de alcool poate fi:

- **moderat** – dacă se consumă mai puțin de două unități de alcool pur pe zi, care nu depășesc limita maximă de metabolizare a ficatului pe zi, ceea ce înseamnă pentru bărbați sub 65 de ani – 24 grame de alcool pur pe zi, iar pentru femei și vârstnici – 12 grame de alcool pur pe zi (o unitate = 12 grame alcool pur);
- **excesiv** – dacă se depășește cu mult „măsura”, adică valorile maxime admise.

Consumul moderat de alcool, pentru cei 322 de pacienți, este prezentat în Tabelul 2.

TABELUL 2. Consumul moderat de alcool

Vârsta pacienților	Număr de unități consumate pe zi	Masculin	Feminin	Total
Sub 65 de ani	1 unitate/zi	0	4	4
Peste 65 de ani	1 unitate/zi	7	2	9
Sub 65 de ani	2 unități/zi	10	0	10
Peste 65 de ani	2 unități/zi	0	0	0
	Ceilalți pacienți	113	186	299
Total		130	192	322

Consumul moderat de alcool, pentru cei 322 de pacienți, în procente, este prezentat în Tabelul 3.

TABELUL 3. Consumul moderat de alcool – în procente

Vârsta pacienților	Număr de unități consumate pe zi	Masculin	Feminin	Total
Sub 65 de ani	1 unitate/zi	0%	2,08%	1,24%
Peste 65 de ani	1 unitate/zi	5,39%	1,04%	2,80%
Sub 65 de ani	2 unități/zi	7,69%	0%	3,10%
Peste 65 de ani	2 unități/zi	0%	0%	0%
	Ceilalți pacienți	86,92%	96,88%	92,86%
Total		100%	100%	100%

Consumul moderat de alcool, în procente, pentru bărbați și femei, este dat în Fig. 8.

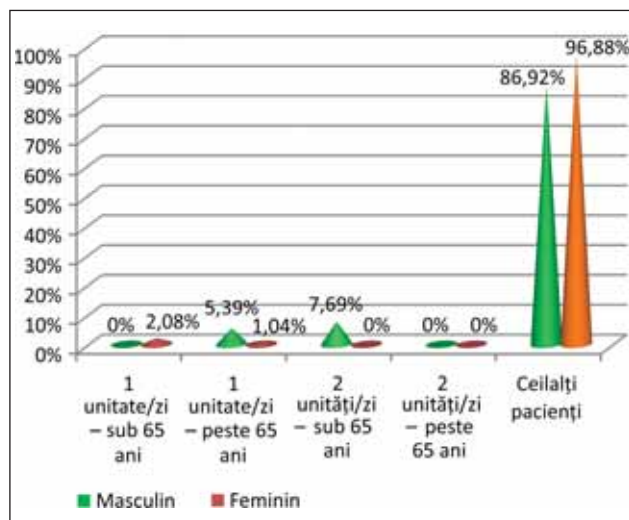

FIGURA 8. Consumul moderat de alcool – masculin și feminin – în procente

Consumul excesiv de alcool, pentru cei 322 de pacienți, este prezentat în Tabelul 4.

TABELUL 4. Consumul excesiv de alcool

Vârsta pacienților	Număr de unități consumate pe zi	Masculin	Feminin	Total
Sub 65 de ani	Peste 3 unități/zi	14	1	15
Peste 65 de ani	Peste 3 unități/zi	1	1	2
	Ceilalți pacienți	115	190	305
Total		130	192	322

Consumul excesiv de alcool, pentru cei 322 de pacienți, în procente, este prezentat în Tabelul 5.

TABELUL 5. Consumul excesiv de alcool – în procente

Vârsta pacienților	Număr de unități consumate pe zi	Masculin	Feminin	Total
Sub 65 de ani	Peste 3 unități/zi	10,77%	0,52%	4,66%
Peste 65 de ani	Peste 3 unități/zi	0,77%	0,52%	0,62%
	Ceilalți pacienți	88,46%	98,96%	94,72%
Total		100%	100%	100%

Consumul excesiv de alcool, în procente, pentru bărbați și femei, este dat în Fig. 9.

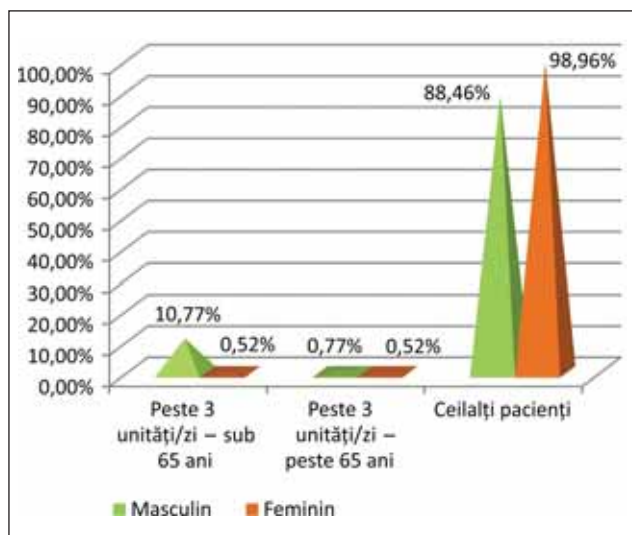

FIGURA 9. Consumul excesiv de alcool – masculin și feminin – în procente

Consumul de alcool – masculin și feminin – este dat în Tabelul 6.

TABELUL 6. Consumul de alcool

Consumul	Masculin	Feminin	Total
Consum	57	49	106
Consumul moderat	17	6	23
Consumul excesiv	15	2	17
Ceilalți pacienți	41	135	176
Total	130	192	322

Consumul de alcool – masculin și feminin, în procente – este dat în Tabelul 7.

TABELUL 7. Consumul de alcool – în procente

Consum	Masculin	Feminin	Total
Consum	43,84%	25,52%	32,92%
Consumul moderat	13,08%	3,13%	7,14%
Consumul excesiv	11,54%	1,04%	5,28%
Ceilalți pacienți	31,54%	70,31%	54,66%
Total	100%	100%	100%

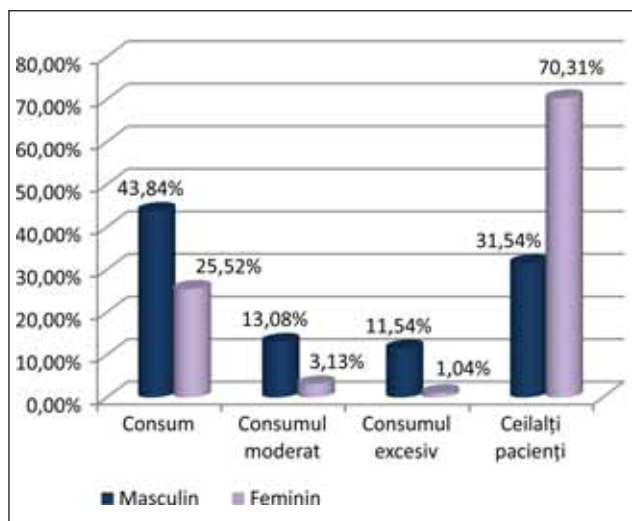

FIGURA 10. Consumul de alcool – masculin și feminin – în procente

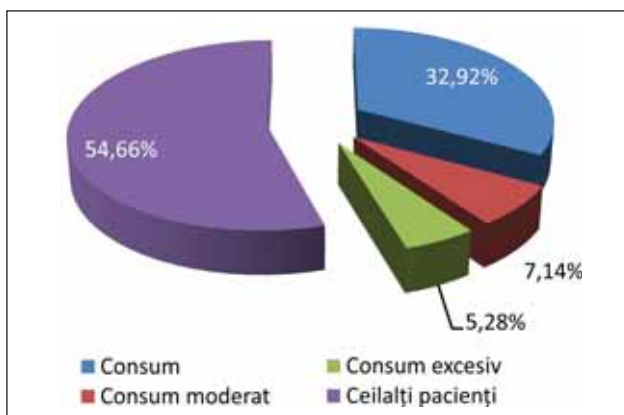

FIGURA 11. Consumul de alcool – total pacienți – în procente

Patologiile medicale ale consumatorului cronic de alcool, enumerate la început, au fost grupate și sunt date în tabelul următor (Tabelul 8). Ele au fost luate din fișa de observație a pacientului și au fost date pentru consumatorii moderați (2 unități/zi) și exagerați de alcool (peste 3 unități/zi).

TABELUL 8. Bolile somatice ale consumatorilor cronici de alcool

Diagnosticul	Număr de unități de alcool consumate pe zi	
	2 unități/zi	Peste 3 unități/zi
Maladii endocrine, de nutriție și metabolice și tulburări imunologice	10	3
Maladii hematologice	1	3
Maladii ale sistemului nervos și organelor de simț	6	1
Maladii ale sistemului circulator	2	0
Maladii ale sistemului circulator	13	5
Maladii ale sistemului digestiv	10	5
Maladii ale sistemului genito-urinar	5	4
Maladii ale sistemului osteo-muscular și țesutului conjunctiv	12	3
Traumatisme și otrăviri (intoxicații)	0	3
Total	59	27

Bolile somatice ale consumatorilor cronici de alcool, în procente, sunt date în Tabelul 9.

TABELUL 9. Bolile somatice ale consumatorilor cronici de alcool – în procente

Diagnosticul	Număr de unități de alcool consumate pe zi	
	2 unități/zi	Peste 3 unități/zi
Maladii endocrine, de nutriție și metabolice și tulburări imunologice	3,10%	0,93%
Maladii hematologice	0,31%	0,93%
Maladii ale sistemului nervos și organelor de simț	1,86%	0,31%
Maladii ale sistemului respirator	0,62%	0%
Maladii ale sistemului circulator	4,04%	1,55%
Maladii ale sistemului digestiv	3,10%	1,55%
Maladii ale sistemului genito-urinar	1,55%	1,24%
Maladii ale sistemului osteo-muscular și țesutului conjunctiv	3,72%	0,93%
Traumatisme și otrăviri (intoxicații)	0%	0,93%
Total	18,30%	8,37%

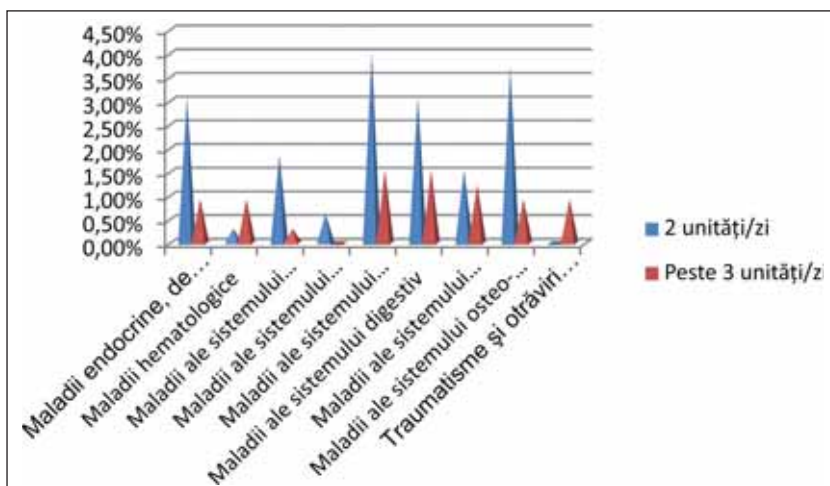

FIGURA 12. Bolile somatice ale consumatorilor cronici de alcool – în procente

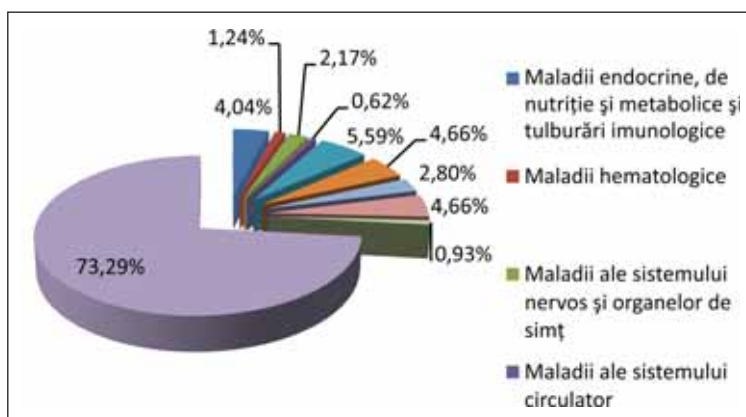

FIGURA 13. Maladiile consumatorilor cronici de alcool – total pacienți – în procente

Bolile somatice ale consumatorilor cronici de alcool, în procente, sunt prezentate în Figura 12.

Maladiile consumatorilor cronici de alcool sunt date în Tabelul 10.

TABELUL 10. Maladiile consumatorilor cronici de alcool – total pacienți

Diagnosticul	Consum de alcool de peste 2 unități/zi	Consumul de alcool de peste 2 unități/zi – în procente
Maladii endocrine, de nutriție și metabolice și tulburări imunologice	13	4,04%
Maladii hematologice	4	1,24%
Maladii ale sistemului nervos și organelor de simț	7	2,17%
Maladii ale sistemului respirator	2	0,62%
Maladii ale sistemului circulator	18	5,59%
Maladii ale sistemului digestiv	15	4,66%
Maladii ale sistemului genito-urinar	9	2,80%
Maladii ale sistemului osteo-muscular și țesutului conjunctiv	15	4,66%
Traumatisme și otrăviri (intoxicații)	3	0,93%
Fără maladii datorate consumului exagerat de alcool	236	73,29%
Total	86	26,71%

Maladiile consumatorilor cronici de alcool, în procente, sunt date în Figura 13.

Dintre consumatorii moderați de alcool (2 unități/zi) au maladii psihiatrice 4 pacienți, iar dintre consumatorii exagerați de alcool (peste 3 unități/zi) au maladii psihiatrice 2 pacienți. Maladiile psihiatrice întâlnite la consumatorii moderați de alcool au fost demența mixtă, episodul depresiv, insomnia, tulburarea depresivă pe fond organic și tulburările anxioase, iar la consumatorii excesivi de alcool – tulburarea afectivă bipolară.

Dintre cei 322 de pacienți, 38 au avut boli psihiatrice minore și majore și erau în evidența medicilor psihiatri din teritoriu. Dintre aceștia numai un număr de șase pacienți erau consumatori moderați sau exagerați de alcool.

În tabelul următor sunt dați pacienții cu boli psihiatrice asociate consumului moderat și exagerat de alcool.

TABELUL 11. Pacienți cu boli psihiatrice dintre consumatorii moderată și consumatorii cronici de alcool

Diagnosticul	Consumatori moderată de alcool	Consumatori cronici de alcool
Pacienți cu boli psihiatrice	4	2
Total pacienți	23	17

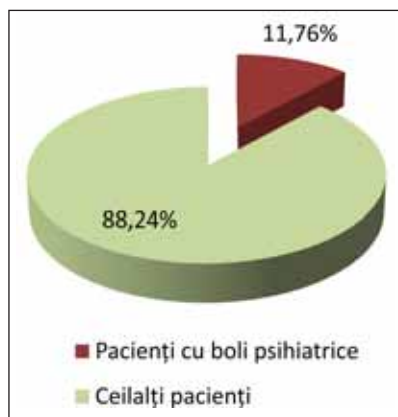
S-a constatat că 2 pacienți cu boli psihiatrice din 17 pacienți (11,76%), adică 2 pacienți psihiatrici din totalul de 322 pacienți (0,62%) sunt consumatori exagerați de alcool.

De asemenea, 4 pacienți cu boli psihiatrice din 23 pacienți (17,39%) sunt consumatori moderată de alcool (4,34% bărbați și 13,04% femei).

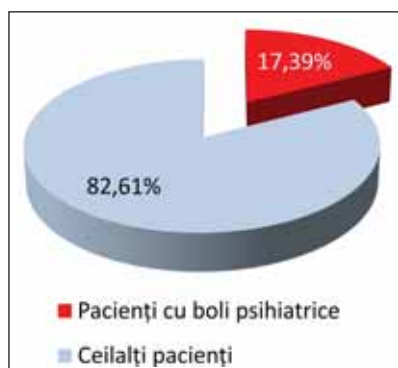
TABELUL 12. Pacienți cu boli psihiatrice dintre consumatorii moderată și consumatorii cronici de alcool – în procente

Diagnosticul	Consumatori moderată de alcool	Consumatori cronici de alcool
Pacienți cu boli psihiatrice	11,76%	17,39%
Ceilalți pacienți	88,24%	82,61%

În Figura 14 sunt dați pacienții cu boli psihiatrice dintre consumatorii moderată de alcool (în procente).

FIGURA 14. Pacienți cu boli psihiatrice dintre consumatorii moderată de alcool – în procente

În Figura 15 sunt dați pacienții cu boli psihiatrice dintre consumatorii cronici de alcool (în procente).

FIGURA 15. Pacienți cu boli psihiatrice dintre consumatorii cronici de alcool – în procente

Din totalul de 322 de pacienți, un număr de 4 pacienți (1,24%), dintre care 1 bărbat (0,31%) și 3 femei (0,93%), sunt pacienți cu boli psihiatrice dintre consumatorii moderată de alcool.

Din totalul de 322 de pacienți, un număr de 6 pacienți (1,86%) sunt și consumatori și bolnavi psihic, adică 0,93% bărbați și 0,93% femei sunt pacienți psihiatrici consumatori moderată sau/și excesivi de alcool. În plus, 6 pacienți (15,78%) dintre cei 38 de pacienți bolnavi psihic, sunt consumatori exagerați de alcool, adică 5,26% dintre bolnavii psihici consumă exagerat și alcool.

Grupul vulnerabil, al consumului problematic, grupul celor care pot fi trecuți între cei cu dependență de substanță, grupul alcoolicilor cu patologie cronică legată de alcool este grupul acelor pacienți care consumă excesiv drogul despre care vorbim. Și următorii candidați se selectează din grupul celor cu consum moderat, constant, cronic, zilnic de etanol, condiție prielnică apariției patologiilor și cauză favorizantă a maladiilor datorate uzului și abuzului de etanol, atât medicale, cât și psihice.

În concluzie, se poate spune că în grupul țintă de 322 de pacienți din lista medicului de familie, un număr relativ mare de pacienți sunt consumatori de alcool. Din rândul lor, un grup relativ important atinge limita maximă admisă a uzului moderat. Dar numărul celor dependenți și cu patologii asociate consumului este de 5,28% din total pacienților, un număr relativ important, considerând că, la nivelul întregii liste a pacienților înregistrați, 83 de pacienți ar putea exagera cu alcoolul. Aceștia ar putea avea patologie de dependent. În plus, un număr de 29 de pacienți ar putea avea boală psihiatrică asociată consumului de alcool. Aceste cazuri numerice pot fi considerate importante, semnificative, de luat în observație și de tratat (manageriat). Ele sunt cazurile din capacitatea medicului de familie și trebuie apreciate individual, om cu om, și nu doar ca o cifră rece într-o statistică.

Față de studiile care tratează aceste aspecte, dorim să enumerăm câteva și să arătăm și diferențele grupului țintă constatate între cele două categorii de studii: studiul de față și grupul din studiile cu care este comparat.

Circa medicului de familie din Giurgiu se prezintă cu un consum mai redus decât media pe Europa (UE) și media în România. Astfel, la Giurgiu consumul înregistrat a fost de 5,27 litri/pacient/an alcool pur, față de Europa (între 12,2 litri/pacient/an și 18 litri/pacient/an) și media pe România – de 15,3 litri/pacient/an (alcool pur/persoană/an, înregistrat, plus cei 4 litri neînregistrați).

În acest studiu, cantitatea per consumator a fost mai mică atât ca medie cât și pe sexe în România. Astfel, la Giurgiu s-a înregistrat un consum de 11,63 litri alcool pur/an (7,08 litri alcool pur/

bărbați/an și 4,54 litri alcool pur/femei/an), iar în România de 15,35 litri alcool pur/an (31,75 litri alcool pur per capita per an la bărbați și 15,02 litri alcool pur per capita la femei).

Consumatorii „high“ sunt mai numeroși în studiu (45,33%), față de 24,48% în România, iar tipul de consum se încadrează la consumatorii de tip „high“ (11% din consumatorii din România). Categoria pacienților este tipică zonei geografice Muntenia și Moldova, de tip high cu 27-28% consumatori în capacitația din Giurgiu față de 11% în România.

De remarcat că, la Giurgiu, au fost mai puțini consumatori (45,33%) decât media Europei (76%), chiar și decât în țările cu consumul din cel mai scăzut (Portugalia – 58%, Italia – 60%, Ungaria – 64%).

TABELUL 13. Consumatori de alcool în Giurgiu și în România, față de alte țări din Europa și față de Europa – în procente

Orașul, țara sau continentul	Consum de alcool
Giurgiu	45,33%
România	24,48%
Portugalia	58%
Italia	60%
Ungaria	64%
Europa	76%

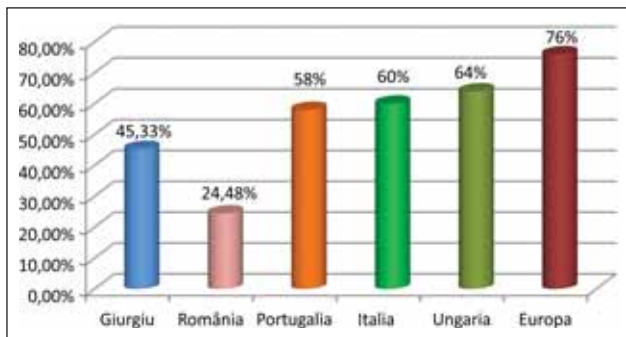

FIGURA 16. Consumatori de alcool în Giurgiu și în România, față de alte țări din Europa și față de Europa – în procente

TABELUL 14. Consumul exagerat de alcool în Giurgiu și în România

	Consumul exagerat de alcool
Giurgiu	27,5%
România	11%

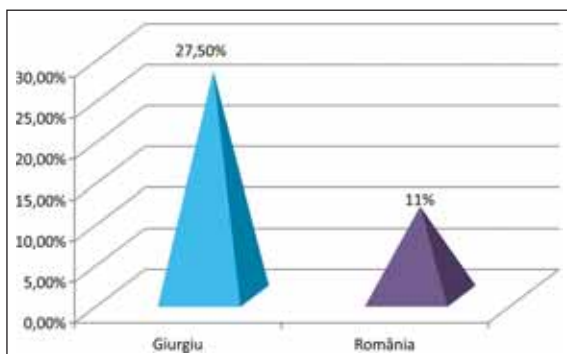

FIGURA 17. Consumul exagerat de alcool în Giurgiu și în România

Prevalența consumului în ultimele 30 de zile sietuează pacienții studiați (45,33%) sub consumul mediu din oricare regiune a României (Moldova – 66,3%, Muntenia – 57,2%, Oltenia – 48,5%, Dobrogea – 54,8%, Transilvania – 58,0%, Banat-Crișana-Maramureș – 58,7%, București – 61,7%, total – 59,0%).

TABELUL 15. Prevalența consumului de alcool în ultimele 30 de zile, în Giurgiu și București, comparativ cu regiunile țării

Giurgiu, București, regiunile României și România	Consum de alcool
Giurgiu	45,33%
București	61,70%
Moldova	66,30%
Muntenia	57,20%
Oltenia	48,50%
Dobrogea	54,80%
Transilvania	58,00%
Banat	58,70%
Crișana	58,70%
Maramureș	58,70%
România	59,00%

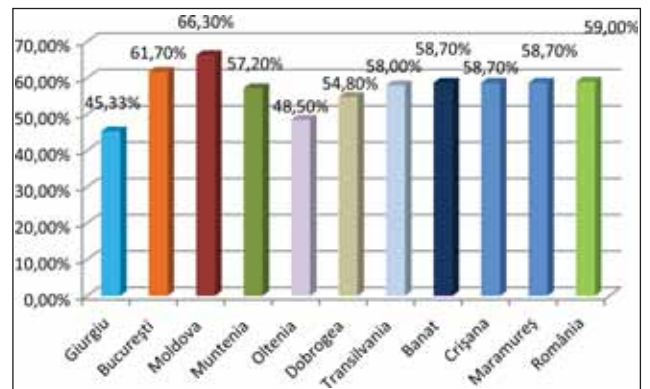

FIGURA 18. Prevalența consumului de alcool în ultimele 30 de zile, în Giurgiu și București, comparativ cu regiunile țării

Distribuția pe tipuri de băutură este următoarea: bere – 22,53%, vin – 64,23% și spirtoase – 13,33%, diferită de media distribuției pe țară (vin – 39%, spirtoase – 39% și bere – 22%).

TABELUL 16. Distribuția pe tipuri de băuturi în Giurgiu și în România

Localitatea și țara	Bere	Vin	Spirtoase
Giurgiu	22,53%	64,23%	13,33%
România	22%	39%	39%

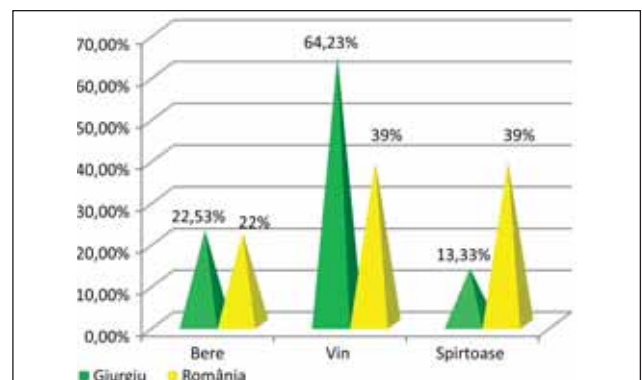

Figura 19. Distribuția pe tipuri de băuturi în Giurgiu și în România

Cantitativ, se bea mai mult vin – 28,22 litri/locuitor pe an, mai puțină bere – 23,66 litri bere/loc/an și mai puțină țuică – 0,703 litri țuică pe an, față de cantitatea pe țară (vin – 23,4 litri/locuitor/an, bere – 92 litri/loc/an și țuică – 1,6 litri/loc/an).

TABELUL 17. Cantitatea de băuturi consumată în Giurgiu față de România

Localitatea și țara	Bere litri/locuitor pe an	Vin litri/locuitor pe an	Spirtoase litri/locuitor pe an
Giurgiu	23,66	28,22	0,703
România	92	23,4	1,6

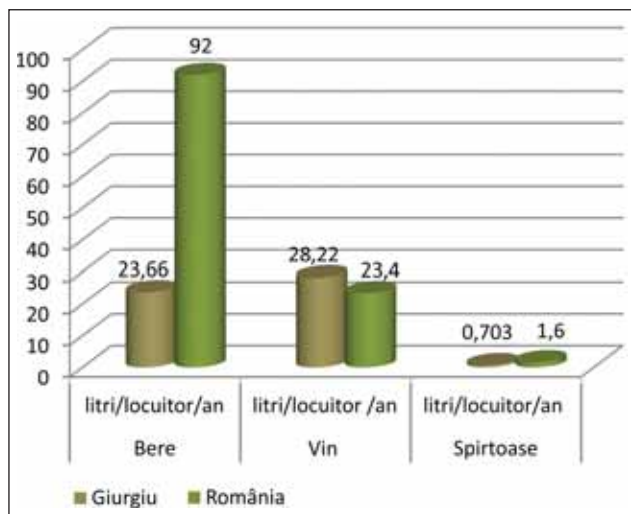

FIGURA 20. Comparație între cantitatea de băuturi consumată în Giurgiu și cantitatea de băuturi consumată în România

În concluzie, grupul studiat are comportament cantitativ mediu de consum (5,27 litru/locuitor/an), similar unor țări europene ca Malta și Suedia, iar în lume între grupul cu 2,5 litri/locuitor/an și 4,99 litri/locuitor/an (țări din NE Americii de Sud, Africa de Coastă, Islanda, China) și grupul cu consumul de 5 litri/locuitor/an și 7,49 litri/locuitor/an, cum ar fi Turcia, Mongolia, India și numeroase țări ale Africii Centrale.

Comparația s-a făcut între grupul interviuat din capitația medicului de familie din Giurgiu, cu alte regiuni și zone culturale și geografice din România, cu alte zone geografice și țări din Europa (UE), cu țări de pe Mapamond și cu media mondială a consumului de 6,13 litri alcool pur /locuitor/an (consumul fiind de 5,27 litri alcool pur/locuitor/an în grupul din Giurgiu, deci sub media mondială).

Acestea sunt valorile consumului de alcool determinate în prezentul studiu și în acest studiu se urmărește ca, atât preventiv, cât și curativ, supravegherea, psihoterapia, educația, tratamentul psihiatric și/sau somatic al acestei dependențe de substanță (alcool) să nu rămână doar la nivel declarativ, ci **să-și găsească loc și în sfera terapeutică a medicului de familie** cu profehiune, cu competențe sau cunoștințe în psihiatrie.

Unele medicamente ar putea modera consumul de băuturi alcoolice. La Simpozionul „Nalmefene – primul tratament aprobat pentru reducerea consumului de alcool“, organizat în București, în perioada 20.02.2014-02.03.2014, a fost prezentat medicamentul Selincro – nalmefene pentru reducerea consumului de alcool cu până la 57%, modulator unic cu acțiune duală a sistemului opioid. Această variantă se adresează celor care în loc să renunțe cu desăvârșire la consumul de alcool, prin abținerea totală, ca cei din grupurile de suport ale Alcoolicilor Anonimi, sunt ajutați doar să reducă, să țină sub control, să consume în continuare, dar cu moderație. Acesta ar putea fi numit **tratament paliativ**, iar cel de abținere ar putea fi numit **tratament radical** și, la un moment dat, **s-ar putea afla tratamentul curativ**, prin care s-ar putea reseta psihicul uman la starea de bine, adică la starea de sănătate deplină.

Bibliografia acestui articol a fost publicată în numărul precedent al revistei.